

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **40** coroane. — Pe șase luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbătă

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Necesitatea unei societăți misionare ortodoxe

De Sanda Dr. I. Mateiu.

Nu voi mări ales pe Mine, ci eu v' am ales Mie și v' am rănduit ca voi să vă duceți și rod să aduceți și rodul vostru să rămâie. Ev. Ioan XV 16.

Răsboiul cel mare a lăsat în urmă multă ruină și multe inimi rănite. Sforțările oamenilor de stat conlucră pentru restabilirea echilibrului economic și revenirea la viața normală. O datorie mai sfântă se impune acelora, ce sunt chemați să vegheze asupra sufletelor oamenilor și să nutrească flacăra credinții, care pălpăie și se sbuciumă în suflul aprig al patimilor deslăntuite.

Creștinii sunt desorientați. Triumful cauzei drepte a fost pentru mulți un indemn la nou curaj și încredere în principiile enunțate de religia noastră; totuș, viziunea întunecată și covârșitor de dure-roasă a cruzimilor îngăduite de cerințele luptei, a urii, vicleșugului și prigonirilor, de cari s'a arătat omul în stare, pe alții i-a umplut de desnădejde.

Domnul Isus a cunoscut și mai bine adâncul răutății omenești, dar tot ne-a iubit și a murit pentru noi, căci știa că prin El e nădejde de mântuire. Si de aceea, nouă nu ne este îngăduit să ne descurajăm, ci dimpotrivă să ne unim într'o operă înălțătoare de primenire a sufletelor, prin apăcurată a cuvântului Mântuitorului nostru.

Acesta este terenul, pe care trebuie de azi înainte să-și desvolte rodnica activitate vrednică preotice a Ardealului, căreia mari evenimente din urmă i-au înconunat, în mod fericit, bogata operă de naționalism.

Iată de ce doresc să revin asupra problemei întocmirii unei *societăți misionare*, care înghiebându-se aci din elemente oțelite în luptă și întărite în credința strămoșească, va putea trimite apoi raze de lumină și de sănătate peste întreaga Românie mare.

S'au făcut încercări de astfel de organizări în Țară. Au venit misionari străini (americanii și francezii) cari au ținut prelegeri chiar la universitate și au entuziasmat trecător pe studenți prin propunerea de a se întemeia și în România o ramură a marei Asociații a tineretului creștin (The young men and women Christian Association), al cărei președinte este d-l Mott și care acopere întreg globul pământesc cu rețea nenumăratelor sale instituții așa de folositoare.

În București în 1915, am venit în contact cu o doamnă misionară, care în-

cepuse o astfel de operă în Sofia și izgonită de răsboi, venise să cerceteze terenul și în România. La cererea d-sale că să colaborez cu ea am refuzat categoric, arătându-i că de artificială ar părea o astfel de Asociație, întocmită după tipicul străin și protestant și asigurându-o că mult mai firesc va fi pentru noi ca din însăși evoluția noastră religioasă să izvorască astfel de instituții, cari să-și aibă un caracter cu totul național și special bisericii noastre de răsărit. Îar numai în cazul când ne vom fi organizat, conform temperamentului rasei noastre, ne vom coaliza în marea mișcare mondială.

Acelaș lucru îl susțin, când mă gândesc la organizarea mișcării misionare, de care am mai vorbit în Telegraful Român.

Aceasta trebuie să pornească dela noi.

In cursul răsboiului ne-au cunoscut mulți străini și nu puțini au rămas îngrijorați de amoralitatea și indiferența religioasă, în care trăim. În Occident opera misionară va lua un avant deosebit, după cum s'a întâmplat în totdeauna în urma evenimentelor mari aducătoare de durere în obște. Să avem ambicia națională să nu vie străinii să ne spue ce să facem în casa noastră. Să ne pornim noi singuri cu credința că Dumnezeu ne va ajuta. Să învățăm dela ei, să ne inspirăm din metoadele lor, dar întreprinderea noastră să aibă *suflet românesc*.

Iată de ce cred de o imperioasă urgență necesitatea de a forma în cât mai scurt timp misionari clerici și mireni. Ei și ele vor căuta să atingă pe acei ce se țin în afară de biserică.

Prin închisori zac mulți nenorociți, cari își ispășesc greșelile și se consumă sufletește în fața perspectivei unui viitor compromis fără nădejde. Cine merge la ei să le amintească cuvintele înviorătoare ale apostolilor:

«Dacă mărturisim păcatele noastre El este credincios și drept ca să ne erne păcatele și să ne curățească de orice nedreptate... (Ep. I. Ioan I. 9). Si dacă va fi păcatuit cineva, avem mijlocitor la Tatăl, pe Isus Hristos cel drept și El însuși e ispășire de păcatele noastre, dar nu numai de ale noastre, ci și de ale lumii întregi (Ep. I. Ioan II) ... prin credință în al Său sânge... Ep. Rom. III, 25».

Prin spitale zac mulți cari se sbuciumă în ghiarele durerii și se simt triști până la moarte în atmosferă impresionantă a sălilor mari. Cine merge la ei să le ducă o rază de soare, cuvinte măngăietoare, un surâs blajin și elixirul nădejdii creștine?

Prin mahalalele noastre, în locuințe nesănătoase sunt mame cari trăesc în in-

tunerecul neștiinței și cari de multe ori își nenorocesc odraslele trupește și suflește, neștiind cum să-i îngrijască și să-i crească. Cine merge la ele să le lumineze, să le învețe și să le deștepte la o dragoște mai conștientă și mai înțeleaptă pentru copiii lor?

Și, în sfârșit, lumea toată la noi are nevoie de o tălmăcire proaspătă și logică a adevărurilor creștine.

Trebue să provocăm — în aceste vremuri materialiste — o preocupare religioasă, care să reducă pe nepăsători în sânul bisericii. Religia noastră nu mai trebuie prezentată ca un simplu conglomerat de principii etice, severe și salutare. Aceasta a fost *legea* în curațenia ei aspră și utopică; dar prin Hristos a venit «*harul și adevărul*» și harul lui Dumnezeu e nespus de bogat. Aceste bogății sunte *ale noastre*.

Creștinul nu are numai obligații, dar și privilegii nemărate, pe cari trebuie să le cunoaștem, pentru că să găsim în satisfacția ce rezultă din ele, puterea ca să urmăm calea crucii și să nu desperăm când cădem sub greutatea ei. Multe sunt isvoarele artificiale de bucurie, bogăție, onoare, plăcerile lumești... Toate amare și otrăvite. Dar puțini sunt aceia, cari simt în tot adâncul ei fericirea de a fi creștini, de a cunoaște adevărul, de a fi mantuit, de a te ști un intim lucrător în via Domnului.

Iată lumina nouă, în care trebuie să presentăm intelectualilor și poporului legea noastră. Să i desvăluim comorile, să ni le înșușim, să le trăim, să le realizăm.

Eu socotesc că trebuie să conlucrăm ca să popularizăm metafizica și filosofia creștină. Altfel, înțelesul tainic al datinilor noastre se va pierde înțelul cu înțelul, și o să ajungem vremurile dureroase când vor rămânea o formă goală, fără nici un glas pentru sufletele, ce vin către ele ca să caute alinare. Si atunci se vor auzi cuvintele grele ale Mântuitorului: «Vai vouă, cărturari și farisei fățurnici, că înhideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; căci voi nu intrați, nici pe cei care vin nu îlăsați să intre». (Ev. Matei XXIII, 13).

Svonuri false. Din parte oficială se comunică: Se observă că mulți indivizi caută și răspândesc svonuri false, tendențioase. Se aduce la cunoștință, că pe viitor ori cine va răspândi asemenea svonuri și va vorbi sau se va interesa să comunice știri privitoare la mișcări de trupe, va fi imediat arestat și dat judecății.

Astfel s'a răspândit svonul că armata română a primit ordin de la Comandamentul francez a se retrage înăpoia Murășului. Acest svon este cu desăvârșire fals și tendențios.

Invențatori...

La voi harnici ziditori de cultură românească, izvoditori de luminoase cronică prin săticele umile ale Ardeulului, zboără gândul nostru înaripat de înălțatoare na-dejdi. Mucenici fără nume, clăcași nerăspătiți ai vremurilor de obidă, voi ați zidit sufletele voastre în clădirea culturală a neamului, ca ea să nu se surpe în nopțile de beznă, când duhul necurat se ispitea cu viclenie vulpească să vă zădărnică ostenile.

Cu jertfa vieții de tihăi ați pregătit zi cu zi, clipită cu clipită în sufletul a nenumărate generații răsăritul cel sfânt al izbăvirii noastre.

Da, ați avut o soarte amară în șirul lung al anilor de trudă. Disprețuți de straturi întregi ale neamului, ați biruit în înălțatoare lupte sufletești, și ați îndurat tăcuți asemenea marelui dascal al lumii, Hristos, când zbiri geniului românesc vă fereau în cercul de fer al legilor dușmane, poruncind cu porunci de moarte să tira-năzi mintea tragedelor mlădițe ale neamului, să le umili sufletele, să le corciți sentimentele și să le strâmbați drumul gândurilor curate.

Adevărat, luptele suprafirești v'au slăbit și rărit șirurile, dar nu v'au putut cumpăra sufletele, nu va putut ucide credința și nimici nădejdile. Ici colea au îmbrâncit unii, căci groaza zilei de mâne, spectrul săraciei amare le-a împotmolit voința și le-a fără-mițat gândirea. Cei mulți însă, tari în credință răsplătiri drepte, ați urcat senini Golgota, unde v'au răstignit pentru idealul ce l-ați propovăduit cu căldura inimi în lumea celor mici.

Azi, ați inviat întru mărire, întru cinstea și lauda celor mulți. Priviți în jurul vostru, toți cei orbi văd astăzi lămurit, ologii voinții se îndeamnă la muncă izbăvitoare, păcătoșii se îndreaptă, leproșii se curăță, muții primesc grai și cei îndrăciți se eliberează din robia duhurilor rele! Astăzi toți vă văd învestmântați în haina de lumină, care orbește dușmanii, toți vă admiră jertfa și toți vă binecuvântă ostenile.

Nedreptățirile îndurate o să vi se pară mâne ca niște visuri urâte, căci cu ziua învierii intrăți în împărdăția plină de strălu-cire de sănătate a libertății și dreptății.

FOIȘOARA

Dela Concertul Reuniunii

Raport

(x) Biruind piedecile, multe și deosebite, puse în drumul său, Reuniunea română de muzică din Sibiu a izbutit ecară, după o pauză îndelungată, să ne pună în față unui eveniment muzical.

Ieșind dintre marginile atât de smerite, la care o redusese imprejurările răsboiului, Reuniunea s'a prezentat Luni seara, în 3 Februarie 1919, cu puteri înalte și viguroase, în dorința de-a împlini o menire ideală, pe care trebuie să o reclame totdeauna, și mai vârtoș în mijlocul frământărilor noastre de astăzi.

Reuniunea sibiană de muzică, în trecutul său, a contribuit, în acest centru cultural, la planul de muncă regenărătoare a societății românești. Dacă de aici încolo avem să vecuim în imprejurări mai prielnice din orice punct de vedere, contribuțile ei d'aseară, în mijlocul in-

Soartea de rob umil vi s'a schimbat în cea de stăpân, de suveran. Să nu desertați de la datoria înaltă de stăpânitorii însuflați pentru binele și mărirea neamului. Întăriți-vă șirurile și lucrați astfel ca să clădiți ziduri puternice în sufletele generațiilor de mâne ce el stăpâniți, ziduri de apărare nebîruită a idealului înfăptuit: România mare.

Și numele vostru va trăi din neam în neam.

Un dorobanț.

Pentru Orfelinat

Au intrat la Cassa Arhidiecezană, prin mijlocirea protopopului Dr. Ioan Stroia, următoarele donații:

Dela căpitanul Cornel Georgianu 300 coroane; dela căpitanul Pilat 300 cor.; dela locotenentul Dr. Simeon Pop Zaslo 100 cor. In total 700 (șapte sute) coroane.

Tuturor dăruitorilor li se exprimă călduroase mulțumiri.

Cassa arhidiecezană.

Consiliul Dirigent Român — Resortul Justiției

Apel

Devenind românească justiția ținuturilor alăturate țării-mame în urma hotărârii Mărei Adunări din Alba-Iulia, se impun învățașilor noștri în materie de drept problemele cele mai dificile și totodată variate, pentru a pune temelii trainice clădirii statului și dreptului românesc.

Pentru a evita sguduirii păgubitoare justelor interese publice și private, săntem nevoiți a menșinea pentru scurt timp legile bune-rele, care au fost până acum la noi în vigoare; tînta învățașilor noștri însă va fi înlocuirea în mod treptat a acelor legi cu altele, care isvorând din conștiința de drept a poporului nostru, prin ţinerea în vedere a consideranțelor politice reale în diferitele ramuri ale legislației, vor fi potrivite a crea condiții sănătoase pentru desvoltarea sa socială, economică și în deosebi comercială, și în fine vor pregăti unificarea înțe-leapă a justiției neamului românesc.

Evident, că pentru a duce la bun sfârșit marea opera a regenerării dreptului, nu e suficientă munca de biurou a omului de resort, ci va fi nevoie, ca toți învățașii noștri să conlucre cu toate mijloacele potrivite, care stau la dispoziție.

Prin înțemeierea unei reviste lunare juri-dice, sprijinită prin dnii: Dr. Aurel Lazar, șef al resortului judecătorești și Dr. Emil Hațeganu, șef al resortului codificării și pe lângă colaborarea permanentă a dlor:

Dr. Victor Andru, Dr. Chirion Banda, Dr.

stinctelor materialiste, — «în goana sălbatică după căpătueală», — (cum observă cu multă și dureroasă dreptate unul dintre confrății) trebuie să ne fie cu atât mai bine venite.

De aici urmează, de sine înțeles, că membrii Reuniunii de toate categoriile sunt îndatorați să-i ofere sprijinul cel mai larg posibil, unii achitându-și în regulă taxele, alții luând parte punctual la repetițiile necesare. Fără aceste două condiții de căpătenie, instituția aceasta de artă, — or căt de harnic ar fi dirigentul, — nu va avea în sine zile cu vlagă, și mai mult — cum zice țăraniul — «zile înșirate cu ață».

Sala Unicum putea să fie de donă ori pe atât de mare, și totuș n'ar fi cuprins auditorul doritor d'a ascultă primul concert după răsboi.

Imnul Trăească regele, cântare ascultată în picioare, a deschis sirul punctelor din programă.

Corurile mixte, a capela, Rugăciunea Eminescu—Tempea și Colinda plină de înțeles a lui Ciaikovski, amândouă studiate cu îngrijire, au pătruns dela început inimile distinsului auditor. Jalea orfanului și surprinzătoarea Plecare

Lucian Borcia, Dr. Constantin Bucșan, Dr. Aurel Cosma, Dr. Cornel Crăciunescu, Dr. Nicolae Cristea, Dr. Candin David, Dr. Ioan Fruma, Dr. Cornel Iancu, Dr. Alexandru Marta, Dr. Constantia Moga, Dr. Camil Negrea, Dr. Victor Onisor, Dr. George Plop, Dr. Petru Poruț, Ioan A. de Preda, Dr. Romul Velici, și Dr. Nicolau Zigre, —

1. Voim a da ocazie celor ce se simt chemați a contribuții întru dezvoltarea unei bune literaturi juridice, a unui limbaj corect și totodată cu adevărat românesc, izvorit în primul ordin din terminologia străbunilor noștri, a măiestrilor dreptului civil, — să ne comunice experiențele, rezultatele studiilor, propozitiile și observările în materie de drept și special în legislația juridică;

2. Voim a lăneșă în curent publicul nostru, în deosebi pe juristi cu tot ce se întâmplă și se pregătește în viața noastră juridică;

3. Nu vom lipsi și asigura literaturii străine cu deosebire celei a națiunilor surori, locul cei revine în urma marei înrăuriri din toate timpurile precum și din viitor, asupra dezvoltării noastre juridice;

4. Dorim a satisface și cerințele practice ale juriștilor, și a fi de folos și altor straturi sociale, indirect interesate în materie de drept, în deosebi: băncilor, întreprinderilor comerciale și industriale. În anexele revistei vom publica succesiiv legile, ordonațele, precum și deciziunile privitoare la toate afacerile judiciare.

Apariția revistei în timpul cel mai apropiat fiind de mare importanță, ne-a fost imposibilă a lăua până acum contact cu toți acei, la căror conlucrare contăm. Săntem însă firm convinsă, că bunele noastre intenții vor fi întimpinate de simpatia multor juriști români de seamă, cari se vor înrola în curând între membrii comitetului redacțional ai revistei.

Numărul prim al revistei apare cu finea lunei Februarie n. Abonamentul pentru un an costă lei 24. 1/2, an lei 14.

Redacția și administrația revistei este în Sibiu, Strada Schewis Nr. 5.

Sibiu, la 26 Ianuarie 1919 n.

Comitetul redacțional.

Consiliul Dirigent. — Resortul Finanțelor

Apel

Consiliul Dirigent Român intenționează să completeze și reformeze statul *vighililor de finanțe* (pénzügyőrk), deci invită pe toți aceia, cari doresc să ocupe posturi de vighili să și facă cererile în scris sau verbal la *Resortul de Finanțe* al Consiliului Dirigent Român (Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 4—6 etaj II. odaia Nr. 109.) Se primesc de vighili aceia, cari au împlinit etatea de 18 ani, eventual 17 ani, și știu vorbi, celi și scrie românește.

Sibiu, 28 Ian. 1919. Dr. Vlad, șeful resortului de finanțe

a magilor, de Kriac, urmate de trei cântece populare — ce nu se mai învechesc — de G. Dima, au dat nou prilej corului mixt să-și desfășoare puterile în toată sonoritatea și precizinea lor.

Inaintașul lui Ionel Crișan, măestrul G. Dima de-a cărui nume se leagă anii de glorie ai Reuniunii sibiene, de sigur ar fi fost deplin mulțumit de felul în care i s-au tălmăcit cântecele, — ca și în general de întreaga înfățișare disciplinată a corului actual de dame și bărbați.

Măestria, cu care dl Dr. I. Crețu își mănuște arcușul, am aprețiat-o și la alte concerte. În solo de vioară, *Concertul în re minor* de Tartini, o piesă muzicală cu multă vîrvă lirică, și-a manifestat din nou virtuositatea prin o interpretare inteligentă, cu delicate nuanțări.

Dl A. Medrea, basistul cu studii dela conservatorul vienez, și mult pricepătorul dirigent al unui cor, care a făcut mare senzație la frații noștri din Basarabia, a debutat cu două cântece: *Asra* de Heine-Rubinstein și *Glasul de clopote* al lui Z. Bârsan-Nicorescu.

Stirile zilei

Completarea gimnaziului din Brad. Gimnaziul românesc din Brad cu patru clase, începând cu luna lui Ianuarie a. c. are **cinci** clase.

Deschiderea școalelor militare. Școalele militare de infanterie, vor începe să funcționeze între 1 și 8 Februarie 1919 st. v.

Medicii în congres. În 15/28 i. c. s-au întrunit în Sibiu medicii români din teritorul, care face parte din regatul român, și s-au sfătuințit asupra afacerilor privitoare la sănătatea publică. La adunarea aceasta, ținută sub prezența dlui Dr. Beu în marea sală a comitatului, s-au înfățișat peste 200 medici. S-au luat multe și bune hotărâri, și s-au ales comisii pentru a veni în ajutorul Consiliului dirigent la facerea de legi sanitare.

In afacere de rechiziții. În scop de a jăfu în comunele Sarostin și Mândra indivizi în uniformă română sau austroungară au ridicat de la oameni animale și alimente. S'a luat dispozitii ca să fie prinși.

Se face cunoscut că nimici nu poate face rechiziții de nici un fel, fără un ordin scris de la Comandamentele militare și adresat autorităților comunale. Cei care se vor prezenta pentru ridicarea rechizițiilor, vor achita și costul lor, și vor avea și bilete de legitimație.

Mulțumită. În Parohia noastră Gușteriță s'a colectat și acus pentru Orfelinat 10 ferdele de cucuruz, 2 ferdele făină de grâu, 4 ferdele de fasole, 18 ferdele cartofi, 17 ferdele ceapă, 10 ferdele morcovi, 3 ferdele teler și pătrâneji, 44 căpăține de varză, 10 bucăți gulii (călărabe), 30 bucăți ouă și 1 1/4 kg. slănină. Colecta s'a făcut prin vrednică soție de învățător, Maria Stănescu, ajutată de parohienele Elena Dănilă, Ana Fara și Paraschiva Moldovan. În numele orfanilor se aduce cea mai adâncă mulțumită atât colectantelor, cât și parohiei Gușteriță, care în mod aşa de frumos și-au arătat iubirea față de orfanii noștri.

Această parohie, condusă de oameni vrednici, deși mică, a contribuit la toate colectele ce s-au făcut în anii din urmă cu sume nesemnat mai mari, ca comune de trei și patru ori mai numeroase. Dumnezeu să-i răsplătească spiritul de jertfă, iar alte parohii să o ia de model!

S'a mai colectat prin părintele Const. Moldovan, în parohia Cristian, 30 ferdele cartofi, 2 saci cucuruz cu tuleu, și o merță de ceapă; iar în Rusciori: 2 ferdele făină de grâu, 2 ferdele fasole și o merță de pătrângi, pentru care desemnează se exprimă adâncă mulțumită.

Sibiu, în 18/31 Ianuarie 1919.

Direcția orfelinatului.

Crai Nou. Sub redacția dlor Tiberiu Moșoiu și Nicolae Cibin a apărut Nr. 2 al re-

Între cântăreții noștri, dl Medrea este unul dintre cei mai valoroși. Publicul l-a și primit cu o rară însuflețire. Aplauzele, deplin meritate, l-au făcut să dea un supliment de cântec popular, pe care a fost silit, în urma ovăzilor ce i s-au adus, să-l repeștească.

Dl G. Koriciansky s'a achitat, ca de obicei, că se poate de satisfăcător în rolul său de acompaniator consumat.

Concertul s'a încheiat cu două coruri mixte: **Tricolorul** de Kiriak și **Hora dobrăgeană** de Nic. Popovici, — aceasta din urmă executată cu atâtă foc și îscusință, încât a trebuit repetată.

O cunună de lauri, dăruită dlui Ionel Crișan de membrii reuniunii, în mijlocul aclamărilor publicului, a fost semnul vizibil al recunoștinții pentru munca stăruitoare depusă de neobositul dirigent, care a luat asupra sa nobila fondatorie de a da Reuniunii noastre cursuri normal și a o înălță căt mai sus în reuniile frumosului.

vistei bilunare **Crai Nou**. Cuprinde bucăți în prozd: 1918, Luleaua lui Ifrim de N. Cibin; în satul lui Ioan Străjer; Crișana, de M. Văleanu, și Cronică de T. M. Poezii: Cătră pace, de P. Cerna; Sonet de T.; Strofe, de N. și o Poporala din Ardeal.

Atât proza, cât și poezile, conțin material literar de actualitate, înveșmântat într'o formă ușoară și frumoasă.

Revista apare în Sibiu, în tipografia arhiezeană, Str. Măcălăriilor 45. Abonamentul anual 18 lei.

Ioan Maneguțiu, contabil la «Mărgineana» din Poiana, a răposat în ziua de 12 Ianuarie în vîrstă de 35 ani, după scurte și grele suferințe. Rămășițele pământești ale defunctului s-au așezat spre veșnică odihnă în 14 Ianuarie 1919 la 2 ore d. a. în cimitirul bisericii ort. române din Poiana. Fie-i țărâna ușoară!

Dintr'o tabără de prizonieri. Primim: Rugăm să binevoiți a publica, pentru linștirea lor noștri de-acasă, că următorii ofițeri români ne aflăm împreună în prinsoare italiană și săntem cu toții sănătoși: Căpitan Demetru Popovici din Caransebeș; Locotenentii: Ioan Tamioa, funcț. de bancă, Brașov; Eugen Călugăru din Crăciunelul de sus; Sublocotenentii: Nicolae Ciura, Abrud; Dr. Emil Pop, adv. Aiud, Romulus Stefan tehnici, Murășdecia, Laurențiu Fodor, Tămăhaza, Teodor Corbean, învățător, Sâncel; Emil Cheșches, Poiana Aiudului, Simion Lazar, înv. Cucerdea, Octavian Dumitrescu din Șard, Liviu Pop, Aiud Augustin Rișnita, Valea Sasului, Nicolae Loerintiu, înv. Ibașfalău, George Bolocan, Cuoca (Bucovina); Stegarii: Mihail Breazu, Mihail, Arghir Popa, Ciugudul de Jos, Dumitru Sindean, funcț. de bancă din Turda, Laurențiu Vavric, Ciudei (Bucovina);

Aspiranții Nicolae Olar, funcț. de bancă Abrud, Alexandru Hoda înv. Banabic, Ioan Popa din Tohanul vechi, Ioan Biriş, Căpâlna de Jos, Sofron Mitrea, înv. Sirem. — Tabera de prizonieri Verona, 27 Noemvrie 1918. Dr. Emil Pop.

Mulțumită. La producția corală teatrală ce s'a aranjat a 2-a zi de Crăciun în Turnișor au plătit peste prețul de intrare următorii: I. Retter 28 cor., F. Brandis 10 cor., Paraschiva Cândea 10 cor., M. Schwarz 16 cor., I. Liebhard 8 cor., Maria Olariu 5 cor., Maria Pletos 4 cor., M. Schnell 4 cor., I. Schneider 4 cor., I. Beer 4 cor., I. Fleischer 4 cor., I. Nutz 4 cor., Ioan Banciu 4 cor., David Banciu 4 cor., I. Steinmeier 2 cor., Maria Banciu 3 cor., Ioan Muntean 2 cor., Paraschiva Muntean 2 cor., Aurel Muntean 2 cor., Ioan Muntean 2 cor., Ioan Metes 2 cor., Maria Muntean 1 cor., Miron Muntean 2 cor., Nicolae Muntean 2 cor., Ioan Muntean 1 cor., — cărora li se exprimă sincere mulțumite. Venitul curat a fost de 396 cor.

Com. aranjator.

Pierderile în răsboi. Fosta armată austro-ungară, cum scriu gazetele vieneze, a suferit în răsboi grozave pierderi.

Perderea reală e: 40,000 ofițeri și 4,000,000 soldați. În acești numeri nu sunt socotiti cei 125,000 ofițeri și 3,500,000 soldați, cari s'au vindecat.

Pe câmpul de luptă au murit 19,000 ofițeri și 485,000 soldați, iar în spitale și acasă 5,000 ofițeri și 350,000 soldați; întreagă perdeere în morți e aşadară cam de 24,000 ofițeri și 815,000 soldați.

Au fost răniți 41,000 ofițeri și 1,900,000 soldați; s'au îmbolnăvit 87,000 ofițeri și 3,500,000 soldați, au dispărut și ajuns în prinsoare 22,000 ofițeri și 1,500,000 soldați.

Respectați numirile românești! O revistă română dela Iași, publicând un articol despre «Măsuri de luat cu privire la industria de pește munți», cere să funcționeze mai departe școalele inferioare de minieri dela «Verespatak și Nagyág» (ar vrea să fie: Verespatak și Nagyág); — românește însă le cheamă Roșia de munte și Săcărâmb.

La «Legatul legionarul Ioan Muntean pentru ajutorarea copiilor saraci din Poiana», aplicăți la meseriaj, colegii legionari ai răposatului au binevoie a dărui, și anume: Valer Olariu, Irimie Milea, Ovid Ivan, Toader Voileanu, Valer Caiuciu, Ioan Mafteiu, Mircea Sandu, Nicolae Bo-

zonea, George Jurebița și Ioan Sas, fiecare căte 20 cor. Prisosul dela prețul cununii cor. 60, sau în total cor. 160 — Dr. Ioan Lupș, protopop (Săliște). 10 cor. Locot. Dr. Ioan Răchițan cor. 120 — Starea legătului cor. 735,66, inclusiv 66 bani, interese capitalizate. Pentru prinos exprimă sincere mulțumite: Vic. Tordășianu, președintul «Reuniunii sodalilor români din Sibiu».

Mersul trenurilor în Sibiu. Valabil din Ianuar:

Pleacă spre:

1. Făgăraș, zilnic.	la	8.47	i. a.
2. Copșa mică, zilnic,	la	4.02	d. a.
3. Vințul de Jos,	„	8.00	i. a.
4. Turnu Roșu,	„	12.24	d. a.
5. Ciznădie,	„	5.23	dim.
6. Agnita, Luni, Mierc., Vin.	„	7.40	„

Sosesc dela:

1. Făgăraș, zilnic	la	12.23	d. a.
2. Copșa mică, zilnic,	la	10.05	seara
3. Vințul de Jos,	„	7.30	„
4. Turnu Roșu,	„	10.	dim.
5. Ciznădie, zile cu soț	„	5.23	seara
6. Agnita, Marți, Joi, Sâmbătă	„	7.	„

Dela congresul profesorilor

(Sfârșit)

Sedința a III-a, Marți.

Președintele A. Bârseanu, înainte de a începe desbaterile, propune să se trimite următoarea telegramă, pe care congresul o primește cu mari ovăzii:

«Dlu Nicolae Iorga, București.

Congresul profesorilor români din Ardeal, salută cu dragoste, recunoștință și admirație pe marele cugetător, muncitor și îndrumător al neamului, dascălul dascălilor, model de cinstă și devotament pentru binele obștesc, dorindu-i viață îndelungată și fericită spre bucuria și folosul întreg neamului românesc.

Presidentul A. Bârseanu,

Raportorul **Precup**, arată căile și mijloacele cum s'ar putea recruta numărul profesorilor necesari pentru ocuparea sutelor de catedre, ce vor deveni vacante cu preluarea tuturor liceelor de stat, din centrele cu majoritate română. Propune:

a) Ca în primul rând să fie aplicati de profesori toți absolvenții de 4 semestre la facultatea filozofică, cu îndatorirea ca ulterior să-și completeze studiile și să-și facă examenele.

b) Pot fi aplicati în noua carieră absolvenții de teologie și preoții tineri cu aptitudini literare mai pronunțate. Aceștia trebuie să facă 2 cursuri pregătitoare: unul practic, altul teoretic. În anul acesta, să fie împărțiti la cele 5 licee, care le avem, să iee parte la orele profesorilor de specialitate. În vară se vor ține cursuri teoretice la universitatea din București, Iași și Cernăuț, la care cursuri vor fi îndatorite să iee parte.

c) Profesorii români aplicăți la școlile străine în număr de 40—45, să fie rugați să-și ofere serviciile lor neamului din care fac parte.

d) Profesorii penzionați, cari pot servi încă, să fie primiți și aplicati. Consiliul dirigent să se îngrijească de crearea cător mai multe burse, pentru trimiterea tinerilor capabili în străinătate, și mai ales în Anglia și America, să se specializeze.

Prof. Dr. N. Bălan propune, ca la aplicarea teologilor și preoților tineri să se admită anumite restricții și să se lucreze mâna în mâna cu Consistoarele noastre.

Congresul primește propunerile. Totodată se hotărăște înființarea de cursuri la vară în vechiul regat, de Istoria românilor, precum și de Limba și literatura română, la care să fie rugați profesorii de această specialitate să iee parte.

Prof. Câmporeanu, trimisul ministrului de culte și instrucție publică din regat, aduce la cunoștința congresului din încredințarea dlui ministru că: cu 1 Februarie st. v. se va deschide un cămin studențesc la București pe seama ardeleanilor, în care vor putea lua parte peste 700 înși. Aici vor primi locuință și întreținere gratuită. Congresul ia la cunoștință și hotărăște ca în scris să mulțumească dlui ministru Angelescu.

Directorul șc. normale din Blaj, I. F. Nețu, arată modul cum s-ar putea recruta profesorii pentru cele 9 pedagogii de stat, care vor trece în posesiunea noastră. Pe lângă căile arătate de prof. Precup, propune, iar congresul primește ca să fie aplicată la școlile normale ca profesori, învățătorii și învățătoarele, care s-au distins pe terenul pedagogic, cu îndatorirea ca după doi ani de praxă să fie obligați să-și facă examenele.

Se hotărăște înființarea de burse, înființarea unei pedagogii super., precum și constituirea de învățători ambulanți pentru pomărit, stupărit și agricultură rațională.

La propunerea făcută de profesorul Dejeu (Oradea-mare) se hotărăște înființarea de cursuri pentru muzică, desemn, lucru manual (solid) precum și trimiterea tinerilor în străinătate, să se specializeze în aceste obiecte.

Raportorul Drăgan, într-un frumos expozeu, arată necesitatea înființării cât mai grabnice a unei universități, care să nu fie numai o școală superioară de a pregăti funcționari, ci să fie adevarata școală de îmbogățire și dezvoltare intelectuală a studenților.

La propunerea lui Drăgan, congresul decide:

a) Să se înființeze de urgență universitatea cu sediul în Cluj.

b) Până la înființare, la actuala universitate din Cluj, să se propună Limba și literatura română, precum și Istoria românilor, în românește.

c) Să se inventarieze de urgență și să se iee biblioteca, edificiile și laboratoriile acestei universități.

Se hotărăște înființarea unui politehnic, a unei academii silvanice și montanistice. —

Se primește și propunerea lui Victor Păcală, ca conducătorii instrucției să se gândească la înființarea de grădini botanice și zoologice, și în deosebi la înființarea unui muzeu etnografic, care poate fi muzeul ardelenesc din Cluj. În fruntea acestui muzeu să fie un director, iar sub ascultarea lui să fie trei custozi, conducând fiecare căte o secție: românească, săsească și săcuiască. Să se colecteze și să se descrie toate rămășițele artistice și culturale ale neamurilor vechi și nouă din Ardeal, Bănat, Maramureș și Ungaria.

Raportorul prof. Caliani, arată cauzele care îndeamnă profesorimea, — târgmă mașter tratată, — să pretindă regularea salariilor conform scumpetei zilelor noastre. Propune și congresul primește:

1. Ca și prof. ardeleni să capete acelaș salar pe care îl capătă colegii din v. regat. În v. regat, profesorii încep cu 420 lei lunar și din 5—6 ani se urcă cu 15% fără deosebire că au sau nu familie. Din 1 Ianuarie a. c. fiecare profesor mai capătă 400 lei lunar. Acelaș lucru îl preținem și noi, cu adausul ca celor căsătoriți cu familie, să li se mai dea un adaus de 20%. Salariile să se plătească în lei. Banii de chirie să fie aceiași ca în regat, 10% din salarul fundamental pentru necăsătoriți, 15% căsătoriți fără familie, 20% căsătoriți cu familie.

2. Maximul orelor să fie 15 la săptămână, iar plusul să se rebonifice separat.

3. Referitor la cei penzionați, Congresul decide ca Consiliul dirigent, să iee toate obligamentele pe care le-a avut fostul guvern ungur. Să se institue o comisie să rezolveze definitiv această chestie, iar anii de serviciu să se reducă la 30.

4. Să se ceară reducere pe căile ferate, atât pentru membrii de familie, cât și penzioniști.

Pentru executarea acestor hotărâri, s'a ales în comisie: Dr. Bologa, Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, Pop și Caliani.

Discuția punctelor din program fiind încheiată, dl președinte face propunerea, să se țină un ciclu de conferințe publice. (Propunerea, primită cu înșuflătire, am publicat-o în Nr. 5 al Tel. Rom.)

Congresul primește propunerea d-lui Sabin Oprean: Congresul profesorilor recomandă Consiliului dirigent ca învățământul de stat să fie gratuit începând dela școală primară până la treapta cea mai înaltă a învățământului, neexcepționând nici școalele de specialitate profesională, cum și a cursurilor ce se vor ține Gratuitatea învățământului să fie impusă și în instituții confesionale și particulare.

Prof. Precup, propune să se întregească numărul membrilor din Comitetul central încă cu 4, trecându-se cu vederea unele specialități, ca istoria și muzica. La propunerea lui Precup, congresul alege pe dnii Dr. Seni (Năsăud), dir. Chețeanu (Blaj), T. Popovici (Sibiu) și Dr. Suciu (Brad).

Se aleg secțiile, după felul școlilor, care sănă chemate să discute și să aducă hotărâri meritnice, obligațoare pentru profesorii secției respective.

Se aleg în secția șc. secundare: I. Păcurariu, Vasile Bichigeanu, T. Simion, P. Suciu, Al. Ciura, T. Gherman, I. Blaga, C. Lacea, Pavel Percea, A. Nuțiu, Dr. I. Osianu, Dr. I. Radu.

b) Școalele normale și speciale: I. F. Nețu, P. Dejeu, V. Păcală, Dr. V. Stan, S. Baciu, Aurelia Suciu, P. Fabian, S. Beșan, N. Mihulin, I. Orzescu, D. German, Dr. I. Baciu.

c) Secția șc. superioare: Roșianu, Dr. I. Sâmpăleanu, Dr. N. Macavei, Dr. Gh. Pop, Dr. I. Maghiar, Dr. A. Crăciunescu, Dr. I. Olariu, Dr. M. Ienciu, Dr. V. Loichița, Dr. I. Suciu.

Președintele Andrei Bârseanu, mulțumește din adâncul inimii și își exprimă adâncă satisfacție pentru munca cea rodnică desfășurată în aceste trei zile, care speră că va aduce cele mai frumoase roade învățământului. Mulțumește dlui Goldiș, șefului rezortului cultelor, care ne-a onorat cu prezența și care a promis că va apăra și va pune în aplicare hotărârile noastre. Dacă începutul atât de frumos s'a făcut sub aripile Asociației, roagă că și pe mai departe să-i dea sprijinul.

Dr. V. Bologa urează lui Bârseanu în numele congresului viață îndelungată, să se bucure până la adânci bâtrânețe de roadele sământei aruncate în via Domnului, și mulțumește de bunăvoie avută să prezideze primul congres al profesorilor români, asigurându-l de stima și venerația ce li vom păstra întotdeauna.

Cu acestea se încheie primul congres al profesorilor români.

Congresul învățătorilor români

Convocare

Invățătorii români dela școalele confesionale, de stat și comunale din Ardeal, Banat și părțile ungurene, se vor întruni pe ziua de Luni în 11/24 Februarie a. c. la Sibiu în sala de ședințe a comitatului, urmând să se discute programul următor:

1. Raportul școalei primare față de stat și biserică.
2. Organizarea învățătorilor.
3. Reorganizarea învățământului primar și organizarea culturală a poporului.
4. Prelucrarea planului de învățământ.
5. Pregătirea și recrutarea învățătorilor.
6. Salarizarea.
7. Constituirea uniunii învățătorilor.

Membrii congresului sănt toți învățătorii români din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, cari plătesc la adresa colegului Nicolae Joandrea în Sibiu, strada Schützen Nr. 5 suma de 5 cor. și totodată și 10 cor. pentru participarea la banchet. Cari au plătit aceste taxe, vor primi gratuit locuința.

Toți aceea, cari au vre-o propunere în legătură cu obiectele puse la ordinea zilei, vor binevoi să o trimită în scris colegului Romul Botezan, Sibiu, strada Podului (Brückengasse) cu trei zile înainte de ținerea congresului.

De închiriat se îngrijește dl Romul Botezan.

Gheorghe Andraș
secretar.

Iuliu Vuia
președinte.

Toate ziarele românești sănt rugate să reproducă această convocare.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Joi: Fiica pictorului, dramă. Cleopatra, dramă.

Incepând la ora 7 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Joi și Vineri: Osânditul, dramă socială.

Incepând la ora 6 1/2 și 8 1/2 seara.

Cărți și reviste

Calendarul Arhidiecezan. A ieșit de sub tipar Calendarul Arhidicezan pe anul 1919.

Cuprinde, ca și cel din anul trecut, lucruri interesante de citit și îndrumări de folos: Povestiri din cele mai frumoase, istorioare, anecdotice, glume, versuri.

Este împodobit cu patru chipuri ale bărbătilor noștri răposați în vremea răsboiului.

De vânzare la Librăria Arhidicezană în Sibiu. Prețul: 2 cor. 50 fileri (și porto 20 fil.) Ediția cu șematism costă 4 coroane (și porto 20 fil.) Este astăzi cel mai căutat calendar românesc.

Carte de bucate. Cea mai bună carte de bucate a apărut sub titlul de Postă Bună, partea III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 3 coroane. Volumele amândouă, cu 6 cor., se pot cere la autoară, în Sibiu, Wintergasse 11, etaj I.

Școală practică de telegraf

Se aduce la cunoștință că la Direcția unea căilor ferate din Sibiu se înființează pe ziua de 5 Februarie st. n. 1919 o școală practică de telegraf. Se vor primi elevi și eleve care vor prezenta petițile și actele de naționalitate, de studii și de naștere. Condițiile sănt următoarele: 1) Să aibă etate de 18 ani trecut 2) Să aibă absolutive cel puțin 2 cl. gimnaziale sau civile.

Direcția centrală C. F. R.
Sibiu, Strada Schevis Nr. 3/a.

Nr. 406/918 prot.

(23) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Mușin cu filiile Chibele și Veția din protopresbiteratul M. Oșorhei, se publică concurs cu termin de 45 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sănt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul provăzut cu documentele cerute sănt a se înainta subscrisului oficiu în terminul deschis, iar concurenții, cu observarea prescrișorilor Regulamentului pentru parohii, au să prezintă înaintea alegătorilor spre a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Murăș-Oșorhei, la 14 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al M. Oșorheiului în conțelegeră cu comitetul parohial.

Stefan Russu,
protoop.

Nr. 617/918

(21) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Selnița din protopresbiteratul Cetății-de-peatră, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sănt cele fasonate în coala B de congruă.

Concurenții să-și înainteze rugările provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și cu observarea restricțiilor din § 33 al Regulamentului pentru parohii, să se prezinte în biserică din Selnița, afirmându-se că concurenții.

Lăpușul-unguresc, la 21 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea-de-peatră în conțelegeră cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protoop.

Editura și tiparul tipografiei arhidicezane.